

Vad har hänt?

PÅSKVECKAN HAR GATT i de stora politiska konferensernas tecken. Locarnomakterna ha sammanträtt för att behandla Tysklands motförslag. Trettonmannakommittén samlades före påsk för att förbereda marken för fredsunderhandlingar mellan Italien och Abessinien. Italiens delegat, baron Aloisi, fick förhinder på förhinder, men anlände slutligen till Genève på onsdagen med beskedet att han icke medförde något fredsörslag utan väntade detta av Genève. Generalstabsförhandlingarna mellan Frankrike, England och Belgien ha samtidigt börjat. **F**RAN KRIGET I ABESSINIEN rapporteras växande framgångar för Italien, vars härar under häftiga gasangrepp trängt fram i linje med Tsanasjön. Abessinien har rapporterat till Genève om nitton gasanfäll. Italien förnekar icke användandet av gas, men beklagar sig över att Genève icke tog hänsyn till dess klagomål över abessinska dum-dum-kulor. Såväl Italien som Abessinien ha under tecknat Genèvekonventionen av 1925 som förbudet användandet av giftgas.

KULTURFRONT, en sammanslutning mot våld och fascism har bildats i Stockholm och framträtt med en omfattande publikation med samma namn. Sammanslutningen, vars ordförande är arkitekt Sven Markelius, arbetar efter följande program:

1) Föreningens uppgift är att samla konstnärligt, vetenskapligt och socialt verksamma personer till kamp för kulturarbetets frihet och att som led i denna verksamhet skapa en bred, aktiv front mot olika former av kulturfientlig reaktion. 2) Kulturfront riktar sig särskilt mot nazismens och fascismens förhållande av våldsandan och kriget, förfälskning av rasbegreppen och rasförhållning, förfälskning av rasbegreppen och rasförhållning, förfälskning av rasbegreppen och rasförhållning, förfälskning av rasbegreppen och rasförhållning. 3) Inom ramen för föreningens uppgift verkar varje medlem fullt friskt efter sin personliga övertygelse och politiska ställning.

DET NORDISKA SAMARBETETS STÄRKANDE även på den akademiska fronten är syftet med en svensk akademisk kommitté, vilken nyligen bildats med professor Tunberg som ordförande. Främst på arbetsprogrammet står anskaffande av internordiska stipendier, ett underlättat utbyte av studenter och akademiska lärare de nordiska länderna emellan samt vissa åtgärder för gemensamma akademiska uppslagsböcker.

OPNINIONER FÖR VÄRMVATTEN I Stockholms stads hus för de barnrika familjerna har verkat därhån, att fastighetsnämnden principiellt beslutat att det skall införas.

FRANSKA VALKAMPANJEN SATTE I GÅNG på allvar i förra veckan med över 2,700 kandidater för 611 mandat. Huvudstriden kommer att stå mellan den radikala-socialistiska-kommunistiska Folkfronten med sitt gemensamma minimiprogram å ena sidan samt

Första September-Rörelsen.

Mötet i Auditorium.

Nationernas förbunds råd och församling skulle i början på september behandla frågan om åtgärder mot krigsfaran och användande av paktens bestämmelser mot fredsbrytaren. För att Kvinornas representantmöte skulle kunna sända ner delegater med mandat till Genève, måste det alltså inkallas till den 1 september. Förberedelser för mötet vidtog i all hast, medan valsedlarna fortfarande att välja in i lokalen och rösträkningen sattes igång. (Redogörelse för rösträkningens resultat återfinnes å sid. 5.)

Arbetsutskottet hade att under en knapp tid utföra ett överväldigande arbete och det var icke möjligt att utsända mötets program och resolutionsförslag före det stora mötets början. Under en kort morgontimme medan hörarna samlades i Auditorium gjordes utrop på de valda representanterna och en dagordning beslöt. Det visade sig vid diskussion om denna dagordning att ett mindretal av dem som åtagit sig kandidatur och blivit valda, icke hade gjort klart för sig eller velat acceptera att de voro valda på ett bestämt program. De önskade därför en principdiskussion om själva idén om civilt skyddsåtgärder. Denna situation var icke förutsedd av initiativtagarna som trodde sig tydligt ha sagt ifrån, att de

inte avsett att samla alla fredsintresserade kvinnor över huvud utan endast dem som hade samma uppfattning för att demonstrera idén och överlägga om vidare arbete på denna linje.

Det fanns heller ingen möjlighet att hinna med en principdebatt före det stora mötet, och så kom den att överflyttas till Auditoriums estrad. Därigenom blev icke mötet ett helt och fullt uttryck för den idé det skulle bära fram. Men de som gingo in för idén fingo hjälp av publiken som uteslutande bestod av väljare, dels från Stockholm, dels från när- och fjärrliggande orter.

När doktor Ada Nilsson, arbetsutskottets ordförande, öppnade mötet, berättade hon om den entusiasm varmed kända och okända kvinnor givit sitt arbete, givit sina pengar och framför allt sin brinnande tro på att det var en mening med denna rörelse. Åhörarna svarade med något av samma entusiasm och hjälpte så till att skapa en stark och oförglömlig stämning. Alla kände sig som gemensamma sökare efter vägen till bekämpande av det barbariska sätt att lösa livets svårigheter som kriget är. Övrigt den mänskliga intelligensens och den mänskliga känslans omätliga resurser.

(Forts. å sista sidan.)

Elisabeth Janstein:

Inför valkampanjen i Frankrike.

Kvinnans politiska rösträtt och de gamla herrarna i Senaten.

Un. v. f., vilket på mindre hemlighetsfullt språk är uttytt »föreningen för kvinnans politiska rösträtt» (Union nationale pour la vote des femmes), ger i Mutualité-palatset en bankett för ungefär hundra damer och ett tjugotal manliga politiker. Vanligtvis går det så till i valtider, att valkandidaten eller hans valagent (dessa är ett särskilt yrke, vars psykologi vore värd att studera) inbjuder väljarna till en måltid, enligt den visa regeln, att man lättast kommer till samförstånd vid ett gott glas vin — likgiltigt om detta serveras i en elegant krets eller i ett hörn av en vinstuga. Men denna gång är förhållandet det motsatta: nu är det kvinnorna — väljarna in spe — som inbjudit deputerade, senatorer och ministrar och förena obevkligheten i

sina krav med den charmanta värdinnans omtänksamhet.

Hittills har det för det mesta varit så i kvinnorörelsens historia, att de för vilka jämlikheten betydde mest, yrkeskvinnorna, gått in för att tillkämpa sig sin rätt, och för det mesta har deras strävanden understötts av de radikala partierna. Men Frankrike och Belgien ha kommit med en intressant nyhet i kampen för kvinnans jämlikhet: de konservativa partierna ha där gått in för kvinnans politiska rösträtt. Vänsterpartierna förhålla sig med få undantag passiva eller intaga i många fall en avvisande hållning.

I Frankrike är det ej, som det en gång var, det verkliga kvinnliga proletariet, massan, som står i spetsen för denna rörelse.

(Forts. å sid. 2.)

Centern och Högern å den andra. De senare ha fascistorganisationerna på sin sida, däribland Eldkorset, som håller på att övergå från våldsverkande kamporganisation till ett respektabelt konservativt parti. Valet gäller framför allt inrikespolitiska frågor.

ALLMÄN VÄRNPLIKT — eller obligatorisk arbetstjänst? — har införts i Österrike. Som landet enligt S:t Ger-

main-freden är förbjudet att hålla vapnade styrkor utöver en stående här på 30,000 man, kallas åtgärden försiktigtvis för »allmän obligatorisk tjänst, med eller utan vapen». Lilla Ententens medlemmar, Jugoslavien, Rumänien och Tjeckoslovakiet, ha protesterat mot åtgärden.

Veckovakten

Hur skall samhället hjälpa mödrarna?

På följande sätt, svarar Befolkningskommissionen.

Till kvinna, som fött barn, utgår efter nedkomsten moderskapspenning med sjuttiofem kronor av statsmedel — så lyder paragraf 1 i befolkningskommissionens förslag till förordning om samhällshjälp åt mödrar och barn och i paragraf 5 heter det vidare: Är kvinna i anledning av havandeskap eller barnsbörd för sig eller barnet i trängande behov av understöd, må henne tillerkännas särskild mödranhjälp av statsmedel. Mödranhjälp lämnas i den form, som för varje särskilt fall finnes lämpligast, i en eller flera poster, dock högst till ett sammanlagt värde av trehundra kronor och ej till högre värde än sammanlagt tvåhundra kronor för tiden före nedkomsten.

Detta är alltså i få ord uttryckt och utan kommentarer en del av arbetsresultatet från den delegation inom befolkningskommissionen, som bestått av herr Ivar Österström som ordförande och med. doktor Andrea Andreen-Svedberg samt fru Disa Västberg som ledamöter. Siffrorna torde redan vara kända av de flesta av Tidevarvets läsare liksom åtskilliga av de i förslaget skildrade förhållandena, eftersom de gång efter annan under årens lopp belysts i Tidevarvet från olika sidor. Anledningen till att vi nu framlägga en kortfattad redogörelse för förslaget i sin helhet är närmast den, att det i en eller annan form inom kort torde komma att diskuteras i riksdagen och det bör då vara av värde och intresse att ha tillgängligt ett tydligt koncentrat.

För att kunna bedöma det nya förslaget för- och nackdelar är det nödvändigt att i likhet med kommissionen skissera upp den moderskaphjälp, som redan nu lämnas av samhället. Denna handhaves genom ett beslut av år 1931 av de statligt erkända sjukvårdarna, vilka utbetalar moderskaphjälp vid barnsbörd åt varje kvinnlig sjukkasmedlem, som varit inskriven i kassan 270 dagar före barnsbörden. Som komplettering till moderskaphjälp infördes samtidigt bestämmelsen om rätt till understöd av statsmedel — moderskapsunderstöd — för de kvinnor, som ej vore sjukförsäkrade och som hade behov av hjälp till lindrande av de med barnsbörd förenade kostnaderna. Det stora flertalet försäkrade kvinnor åtnjuta en moderskapspenning av två kronor per dag och uppbär denna moderskapspenning under 42 dagar — alltså 84 kronor. Moderskapsunderstöden åter utgår med 1 krona om dagen under högst 30 dagar — för de industriarbeterskor, som enligt lag äro förbjudna att arbeta viss tid före och efter nedkomsten under högst 56 dagar. Från summan — 30 kr. — avgår dock 2 kr. i anmälningsavgift — kvar står alltså för de flesta 28 kr.

Mödrarna måste få snabb och tillräcklig hjälp.

Mot denna moderskaphjälp, för vilken alltså utgår statsbidrag till sjukvårdarna, har befolkningskommissionen ett andra (Forts. å sid. 5.)

Sten af Geijerstam:

H. G. Wells och världens omorganisation.

Wells inleder sin nu till svenska översatta *Försök till självbiografi* med att tala om hur svårt det är för en intellektuell arbetare nu för tiden att kunna samla sig till en prestation. Om han nämligen intresserar sig för världen omkring sig, är Wells karakteristiska tillägg. Svårigheten, menar Wells tydligen, är inte bara alla utvärtes förpliktelser, utan också och framför allt att åstadkomma något lödligt inom konst och vetenskap, när man, som Wells, är så utomordentligt upptagen av världsförbättringsbråket. Onekligen dras en del av Wells produktion ner av brådskan och hafsighet. Förkunnelsens förmåga att påverka, i varje fall eftervärlden, beror även av formens styrka och hållbarhet. Wells skriver för samtiden. Han började sin skriftställarbana som journalist och han bekänner sig fortfarande som journalist, en pennans man, som inte slipar fraserna med tanke på eftervärlden, utan utför sin dagliga tjänst för de idéer, han bekämt sig till.

Innan han blev författare, var han en tid en intresserad lärare. Pedagogiken har han inte släppt, då han lämnat lärarstolen. Han har en orubblig tro på förnuftet och möjligheten att påverka människornas förnuftsutskäl. Däri liknar han

upplysningstidens filosofer och uppfostrare och våra egna 80-talister. Pedagogik är hans liv. »Jag önskade, att jag hade något gift i kroppen, så att jag kunde bita folk och göra dem galna efter uppfostran», är ett drastiskt uttryck av honom själv. Större delen av hans litterära produktion är tillkommen för att rättleda den oupplysta samtiden. Han beklagar sig halvt skämtsamt över att han aldrig kan få klart för sig, att vad som är uppenbart för honom inte är uppenbart för andra. Självbiografien innehåller många kapitel, där den nu 69-årige författaren, inte utan en viss förgörande självironi, berättar om de besvärligheter även förnuftigt folk väljat honom genom att vägra att rätta sig efter hans (Forts. å sista sidan.)

Hygieniska Eleganta Hållbara

Syster tåcken Syster madrasser

Säljas av Möbel-, Sängkläder- och Manufakturaffärer inom hela landet. A/B Stockholms Vaddfabrik Stockholm — Liljeholmen Kungl. Hovleverantör

TIDEVARVET

Radikal
politisk
vecko tidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfrid lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—14 f.m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra mot
erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNÉGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., värläk.
Tel. 62 78 24.

TANDLÄKARE

Gerhard Löwenhielm

Hedingsgatan 9 (Gärdesstaden)
Mottagning efter övertenskommelse
per telefon 61 03 77.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Förstklassig.

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11—2. Rådfrågning även per
korrespondens. Begär prospekt och frå-
geista. Leg. läkare.
Adress: Jopländsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 - Tel. 40 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 - Tel. 40 73 37
GÖTGATAN 82 - Tel. 43 33 90

Arméhanddukar 75 cm.

länga, hellinne, fällade, med hängare, kul,
bård, nästan ouslittiga, passande till toi-
lette- o. kökshanddukar, bortsäljas till 6,50
pr duss. 3 duss. fraktfritt.
Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Chiropractic.

Ryggsnitt, Ischias, Neuralgi
Thor Holmström
Kungsgatan 35. Tel. 21 04 14
Mottagning 10—1 och efter överensk.

För att göra vår nya adress känd

lämna vi denna vecka 30 % rabatt
på alla slags reparationer i guld o. silver.
>Direkt hos guldsmeden.<
ABBEUS
Kungsgatan 48, 3 tr., hiss, Norrmalms
nya fastighet. Mitt för Hötorget.
Etabl. 1917. Tel. 21 55 34.

Perm. Ondulering 10:—

52 FREJGATAN 52 (mitt för skolan).
Eleg. utförande. Tel. 33 72 15.

Vi skräddars Eder kappa med två
provningar för 30 kr.

FORMANS,

Uppländsgatan 25. Telefon 32 30 92.

Nyheter i

VÅR- och SOMMARHATTAR

ovanl. vackra och stillfulla modeller
nu inkomna.
Stort lager av *Sorghattar*.
Allt till låga priser.
RYD & HALLBERG, Västerlånggatan 43.

IDUN passar Er bäst,

ty IDUN ger både värde och trevnad
Doktorerna Einar Wallquist, som skrivit »Kan doktorn komma?»,
Per Wetterdal, den kände kvinno-
läkaren, lärarinnan Stina Palm-
borg, riksbekant för sin goda hand
med svårhanterliga barn, den unga
baronessan Ishimoto, en av Japans
mest kända kvinnor inom aristo-
krati och i socialt arbete, och Aske-
grevnen Gustaf Lewenhaupt öka
under 1936 Eder glädje och nytta
av IDUN.

Wilken vecko tidning
ger mer omväxling än IDUN

Prenumerera postgiro 1235 8 kr. för 1/2 år;
15 kr. för 1/1. Tel. 20 36 02.

HARRY HEDFORS

SKRÄDDERI

Uppländsgatan 16, 4 tr. - Tel. 32 39 41.
Pressningar och reparationer utföras.

Försäkra i

Kooperationens
försäkringsanstalter

FOLKET • SAMARBETE

22/6—28/7 anordnas en kurs i tyska och
engelska i Visby under medverkan av
Mr. F. A. L. Charlesworth, Lecturer in
English vid Stockholms Borgarskola och
t. f. lektor i engelska vid Upsala Univer-
sitet och Fräulein Emy Horovitz, Dr. phil.,
Lär. vid Ateneum och Stockholms Borgar-
skola. Prospekt och närmare upplysning-
gar genom

Vete-Katten

Bageri och kafferum, tel. 20 84 05.
Dukat kaffe bord i hemtrevliga rum,
Kiara N:s Kyrkogata 26 eller
Kungsgatan 55.

Stuce-Katten

Sturegatan 5
En behaglig viloplats under kafferasten i
ny hembetonat, smakfull inredning.
Bageri och kafferum, tel. 21 58 81.
Extra gott hembakat bröd av egen till-
verkning. Kafferep anordnas.

Senaste nyheter i

DAMHATTAR

Billiga priser.
Sorgartiklar ständigt på lager.
33:ANS HATTLAGER
Flemingsgatan 33. Tel. 53 77 83.
Sveavägen 92. Tel. 30 54 16.

Språkkurs i Visby.

25/6—28/7 anordnas en kurs i tyska och
engelska i Visby under medverkan av
Mr. F. A. L. Charlesworth, Lecturer in
English vid Stockholms Borgarskola och
t. f. lektor i engelska vid Upsala Univer-
sitet och Fräulein Emy Horovitz, Dr. phil.,
Lär. vid Ateneum och Stockholms Borgar-
skola. Prospekt och närmare upplysning-
gar genom

Fil. mag. Helgo Lindström
Lärare vid Vasa Realskola och Stockholms
Borgarskola. Adr.: Rob. Almströmögatan
9, Stockholm. Tel. 36 14 80. (4—6).

Kom ihåg

Tidevarvets Reklamkonto

55160

Den 18 April 1936.

Kvinnor på militära befälsposter.

Bakom det norska Stortingsbeslu-
tet om att »kvinnor skola på samma
villkor som män anställas i statens
ämbeten» stod, trots allt motstånd,
något av en enhetsfront. Icke en-
dast Arbetarpartiet och Radikala
Folkpartiet röstade för. Även Venstre,
Bondepartiet och Högera vore
representerade bland järöstererna med
namn sådana som den tidigare mot-
ståndaren Mowinckel, Hundseid,
kvinnoakskämperen dr Signe Swens-
son. Partigränserna vore i viss ut-
sträckning genombrutna.

Beslutet har också väckt uppseende
icke minst i vårt land. Proble-
met är även hos oss i princip aktu-
ellt, även om det icke för ögonblic-
ket står på den politiska dagordning-
en. Sett mot bakgrunden av den
reaktion mot kvinnorna, som härskar
i flertalet av Europas länder, måste
man också medge det beaktansvärda
i att två av de hittills mest kringgär-
dade, mest traditionsbundna och
symboltyngda banorna, nämligen
den militära och den prästerliga
öppnas för kvinnorna. Det förekom
även i Stortingsdebatten åtskilliga
argument emot kvinnorna som tyda
på att tanken på handlingsfrihet, ett
fritt väljande av yrke och samhälls-
insats för kvinnorna, ännu är främ-
mande för många.

Ett mångstämtigt rop har höjts
emot kvinnornas inträngande på den
militära banan, bl. a. därför att det
icke skulle gå att slåss emot kvinnor.
Men hur förhåller det sig i själva
verket? Samhällslivet undergår för
närvarande en alltmera genomgri-
pande militarisering. Det civila livet
pressas in i former, betingade av ett
ständigt närvarande krigshot, verk-
ligt eller inbillat. Den civila befolk-
ningen, vari kvinnorna ingå, tvingas
till delaktighet i ett system, där kri-
get är den yttersta möjligheten. Det
anses som en självklart sak att kvin-
norna efter förmåga skola bidra
till krigsberedelserna i ammunition-
fabriker livsmedelsrestriktioner och
civilskydd, för att icke tala om
att de t. ex. i Sovjet redan utgöra en
avsevärd procent av den meniga ar-
mén. Det moderna samhällets struk-
tur och det moderna krigets karaktär
omöjliggör i själva verket för de
enskilda att isolera sig från det all-
männa skeendet.

När kvinnorna släppas in på den
militära banan, d. v. s. få tillträde till
dess befälsposter, innebär det icke
att de för första gången göras med-
delaktiga i krigets system. Men de
ställas som enskilda människor inför
valet att medvetet acceptera detta
system eller icke. Det ansvaret
måste de ta, som människor och
medborgare.

Insänd prenumerationsav-
giften kr. 4:— till årets slut
på postgiro 1544.

Inför valkampan- jen i Frankrike.

(Forts. fr. sid. 1.)

kamp. Kvinnorörelsen ligger — med un-
dantag av en liten grupp — i händerna
på den burgna medelklassen och aristo-
kratien.

Det har funnits länder, som England,
där aristokratiens kvinnor gjorde gem-
sam sak med fabriksarbeterskorna i kam-
pen för kvinnans rättigheter, en strid,
som i häftighet saknar sitt motstycke. Det
har funnits länder, där den allmänna ut-
vecklingen förde kvinnans politiska röst-
rätt med sig som ett självklart faktum.
I Frankrike har denna kamp varat i år-
tionden, och det är inte säkert, att de
reformvriga kvinnorna ens denna gång
nå sitt mål. Kampen förs slött, ofta
otaktiskt. Hur litet man än kan ursäktas
överdrifter, så måste man ändå säga, att
det inte finns någon anledning för mot-
ståndarna att ge efter för så löja an-
grepp. Detta välavvägda spel, där kam-
rarna gömmer sig bakom de konserva-
tiva senatorens nej, kan glädligt fort-
sätta. Det är sjutton är sen ett betydan-
de antal av de deputerade uttalade sig
för kvinnans politiska rösträtt, och det
kan dröja sjutton år till, innan senaten
»gamla farbröder» släpper in kvinnorna
i sina heliga rum.

Siffrorna äro förvånande: Frankrike
räknar 21 milj. kvinnor mot 20 milj. män.
Av dessa 21 milj. äro 7 milj. yrkesar-
betande. Fransyskan står under lagar
(Code Napoleon), som äro orimligare än
i något annat land. Det finns 23 kvin-
nliga bankdirektörer i Frankrike. Om nå-
gon av dessa vill resa utomlands, måste
hon ha skriftlig tillåtelse av sin man för
att få pass. Väggar han eller är han på
grund av frånvaro förhindrad att ge sin
tillåtelse, omöjliggöres resan. När ma-
dame Curie, som genom sitt äktenskap
var fransyska, eller hennes dotter, som ju
också är Nobelpristagare, skall träffa en
övertenskommelse, bestämma en före-
dragsresa eller göra upp med en förlä-
gare, behöver de sin makes skriftliga till-
åtelse. Även om hustrun har en mera
betydande ställning än mannen, även om
hon ensam är familjeförsörjare, måste
hon foga sig i mannens målsmanskap. Ett
exempel från sista tiden: En kvinnlig ar-
kitekt, som sysselsätter 200 arbetare, fick

telegrafiskt bud, att hennes man under en
utomlandsresa farligt insjuknat. Hon be-
gärde därför pass, men detta kunde en-
dast ges, om hennes man gav sin tillä-
telse genom franske konsuln. Mannen låg
utan medvetande på en plats, 14 timmars
järnvägsresa från närmaste franske kon-
sul. Efter två dagars misslyckade un-
derhandlingar, lät hon i hemlighet föra
sig över gränsen i bil. Lagstridigt men
förklarligt!

Att fransyskan, vars energi och intel-
ligens kan ställas utom allt tvivel, och
som står på en genomsnittligt hög bild-
ningsnivå, under århundraden funnit sig
i besvärigheter och trakasserier, vilka
vid skilsmässor då det gäller rätten till
barnen, ibland tagit tragiska former —
beror inte direkt på indolens och foglig-
het. Hon har förväxlat den rätt, som
familjen och sällskapslivet ger henne,
med laglig rätt och lagliga privilegier —
till skada för henne själv. Hon spelar
en oerhörd stor roll i familjen — så länge
allt går sin gilla gång — hon äger ett
kolossalt stort inflytande på allt skeende
i det ekonomiska och politiska livet, men
dessa inflytande är helt privat, ett infly-
tande bakom kulisserna, och det kan ta-
gas ifrån henne från en dag till en annan.

En viktig orsak till kvinnofrågans lång-
samma utveckling är också, att den eko-
nomiska depressionen först sent nådde
Frankrike, och att den hårda kampen om
arbetsmöjligheterna först nu börjat där.
Nu först står fransyskan, hur otill-
räckligt stöd lagen ger henne på arbets-
marknaden.

Den franska kvinnorörelsen är full av
paradoxer: En kvinna kan vara advokat
och föra talan inför rätta. Den anklagade,
som hon företräder, kan må vara tjuv
eller mördare, har rätt att använda sin
rösträtt, så länge han ej är berövad
sina medborgerliga rättigheter. Den ad-
vokat, som försvarar hans huvud, är ej
värdig att rösta.

Vid banketten i Mutualitépalatset dis-
kuterades dessa och andra frågor. Stäm-
ningen var sön vid de flesta banketter
fylld av eftertanke och sympati. Man
talade i den arbetande kvinnans namn,
man talade om nattskift, kortare arbets-
tid och semester. De deputerade svara-
de med löftesfulla, senatorerna med för-
siktigare ord. De vore alldeles för älsk-
värda för att säga »nej» åt sina vardin-
nor. Detta nej spara de för det avgö-
rande sammanträdet i senaten.

E. J.

Bliv medlem i Radikala Föreningen i Stockholm.

Ansluten till Svenska Kvinnors Västerförbund

som har till mål att arbeta för en upplyst och ansvarsökande demokrati;
För samhälleliga frågor utveckling och lösning i radikal riktning;
För allas lika rätt till arbete och lika rätt inför lagen.

Exp. Triewaldsgränd 2, 3 tr., Tel. 20 48 42.

Ida Norman - Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 • Tel. 62 86 15. • Rekommenderas.

REPARATIONER UTFÖRAS

REELLA VAROR • LÅGA PRISER

Vid uppståndet av denna annons lämnas 5 % rabatt.

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Lärarinnakurs i huslig ekonomi och handarbete, 5 term., börjar 2 sept. Anmälan före 1 juni.
Lärarinnakurs i huslig ekonomi med lastkåshälsa, 2 term., i Uppsala, 1 år & Brogård, börjar
2 sept. Anmälan före 1 juni.
Lärarinnakurs i barnvård, 2 år, börjar 26 aug. och 1 jan. Anmälan före 1 aug. och 1 dec.
Husmoderskurs, 2 term., närmast avsedd för flickor med högre skolebildning, börjar 26 aug. An-
mälan före 1 aug.
Specialkurs (öfvere husmoderskurs), 1 term., 1 finare måltidning och bildövning, börjar 26 aug.
Anmälan före 1 aug. — Kortare husmoderskurs, 1 term., börjar 1 jan. Anmälan före 1 dec.
Praktisk yrkeskurs, 1 term., för utbildning av hushålls- och kökskor börjar 26 aug. och
1 jan. Anmälan före 1 aug. och 1 dec.
Lärarinnakurs för skolell, 3 term., börjar 1 jan. Anmälan före 1 okt.
Kurs för ekonomiföreståndarsinn, 1 år, börjar 1 jan. Anmälan före 1 dec.
Lantbruksskolell i Kumla börjar sommarlovet 1936, 1 feb., maj och sept.
Tryckt program på begäran gratis och franco.

Vävskolan med mönsterritning och heminredning.

Fortbildningskurser: Komposition med provövning, Färglära med naturstudier.
Materiallära med handspinning. Heminredning med planritning och komposition
av textiler. Nybörjarkurs för hemvävning, yrkes- och pedagogisk utbildning.
Skolhem med billig pension. Tel. 234. Sigtuna Vävskola. Mary van Rijswijk.

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESMADEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Viggbyholmsskolan går vidare.

Viggbyholmsskolan*) — en av de utmärkta försöks- och reformskolor, som arbeta i vårt land — har gjort sig påmind genom ett meddelande att vissa betydelsefulla utvidgningar av arbetet planeras till hösten.

En av skolans bärande idéer är att bringa skolarbetet i kontakt med samhället, lärdomskolans befriande ur den isolering som så lätt blir de teoretiska studiernas och deras utövares öde, ett samordnande av det teoretiska arbetet med det praktiska. De bebådade förändringarna vid skolan ligga i linje med denna tankegång.

För det första kommer ett treårigt gymnasium med latin- och reallinje att anknytas till skolans examensfria s. k. medborgarinlinje. För det andra förberedes anläggningen av en hantverkskoloni, som i närmaste samarbete med skolan, dess ledning och elever skall bidra till ytterligare praktiskt förverkliga skolans idé.

— Vad den första nyheten beträffar, förklarar rektor Per Sundberg vid ett samtal med Tidevarvet, innebär den ingalunda något avståndstagande från skolans principer, där den examensfria undervisningen är en av kärnpunkterna. Tvärtom, säger rektor Sundberg, de erfarenheter vi vunnit sedan skolan fick sin nuvarande organisation, tyda överlag på att dessa principer äro berättigade. Lärostoffets psykologiska fördelning på de olika åldersstadierna, självverksamheten, grupparbetet — allt detta är av stort värde — men icke minst torde medborgarinlinjens goda utvecklingsmöjligheter ha sin grund i friheten från examenstryck. Arbetet har kunnat föras framåt i en anda av utvungenhet och glädje, inga slagsskuggor från pressande examensdagar har fallit över det. Att skolan nu ändå vill anknyta ett gymnasium, beror alltså inte på en ändrad ståndpunkt till examensväsendet i och för sig, utan på det stora värde det innebär för skolan såsom sådan, att de äldre elever som välja gymnasiet kan stanna kvar utöver sitt sjutonde år. Detta betyder en god förstärkning av den annars fåtaliga gruppen mognare elever, de som passerat pubertetsårens negativism och isoleringstendens. När man sett hur de äldre eleverna i många fall kunnat bli normgivande för de yngre ifråga om en allmän inställning, förstår man vilken positiv betydelse en större grupp äldre elever måste få för skolans gemensamhetsliv. För dem som välja gymnasiet bör det ju också vara av

värde att få slutföra sina studier vid samma skola.

— Den examensfria linjen kvarstår alltså som skolans kärnpunkt, sammanfattar rektor Sundberg. Från denna skall det finnas anknytningsmöjligheter till det teoretiska hållet. Men icke uteslutande åt detta. Vi ha också blicken öppen för det praktiska arbetet och vi anse att det både för dem som välja teoretiska studier och

Viggbyholmsskolan:
Utsikt över terrassen.

för dem som gå den praktiska vägen måste verka befruktande att stå i förbindelse med båda linjerna — att under uppväxtåren komma i kontakt med olika arbetande människor.

— Hantverkskolonien, som länge varit en dröm och ett önskemål för skolan, kommer att förverkligas så småningom och skall organiseras på ett sätt som skall omfatta snickeri, bokbinderi, textilarbete etc. Början kommer att göras till hösten med inrättandet av ett snickeri. Genom ett lyckligt sammanträffande finns nämligen en snickeriverkstad alldeles i närheten ledig att hyra. Den har förut använts för tillverkning av tråkuler för militärens skjutövningar, men driften har lagts ned.

— Självfallet är det nödvändigt att dessa hantverkskurser såväl kvalitativt som i konstnärligt avseende stå på en hög nivå. Vi kommer för den skull att samarbeta med Svenska Slöjdföreningen. Hantverkskolonien är inte bara avsedd som utvidgning av det praktiska arbete som redan nu förekommer vid Viggbyholmsskolan. Den kommer att arbeta inom en mycket vidare ram och vill möjliggöra även för traktens ungdom att få åtnjuta yrkesutbildning.

— Vi har också inlett samarbete med kommunen i detta syfte och man kan tänka sig att detta kan äga rum även i form av kommunala anslag eller stipendier. På detta sätt skulle undervisningen både komma ett större antal ungdomar till godo och betyda ännu en anknytning till samhället för skolans egna elever. Jag kan förresten nämna, säger rektorn, att

skolan redan nu får användas av kommunen och av olika organisationer till sammanträden, fester och så vidare.

Det är intressant att höra några synpunkter på Viggbyholmsskolans arbete även från elevernas sida — kanske sammanfattas barnens intryck av sin skola allra bäst i den korta mening som en liten pojke med stort eftertryck uttalar: Tänk, andra pojkar är rädda för sina lärare!

Men också ett par äldre pojkar, av allt att döma goda representanter för den mognare grupp som skolan så gärna samarbetar med, berättar belysande situationer från tillvaron på skolan för Tidevarvet. För den ene har bokbinderiet vid sidan av läsningen haft en verklig betydelse under ett par, vad studier beträffar, ganska negativt inställda år. Han medger att bokbinderi är ett pos-

itiv nöje, något som faktiskt gör ens dagar roliga. Den andre har haft sporten som självvald och omhuldad sysselsättning bredvid studierna. Men gemensamt för båda är deras frimodiga inställning gentemot lärarna, deras självklara delaktighet i skolans problem, som de formulera på avväpnade sjuttonårsjargong.

Med tanke på det väldiga, fast murade system som examensskolan utgör, måste man erkänna att det är ett både modigt och betydelsefullt försök Viggbyholmsskolan nu gör: att mjuka upp och anpassa det efter det levande människomaterialets krav, samtidigt som kontakten med det praktiska arbetet medvetet bibehålls.

C. H.

Några ryska böcker på tyska om Fjärran Österns oro.

Historiens hjul rullar ständigt vidare. Människor och stater försvinna och andra former och konstellationer ses dagens ljus. Liksom den iranska konsten och forskningen förut arbetade under engelsk egid och nu under sovjetrysk så har det också skett med Fjärran Östern som journalistiskt verksamhetsfält. Tiden är slut då man på varje orientalist studie finner tryckortsnamnet London. I dag är det Moskva. De sovjetryska journalisterna ha glupskt kastat sig över de nyvaknade länderna och resultatet föreligger bl. a. i några böcker som man på Verlagsgenossenschaft Ausländischer Arbeiter in der U. d. S. S. R. utgivit på tyska.

Om Fjärran Österns Republik har Otto Heller skrivit en kort och lärorik bok på 56 sidor »Die Rote Fahne am Pazifik». Boken förmedlar en koncentrerad kunskap om naturmänniskor och politik samt är försedd med en synnerligen intressant kronologi över revolutionsårens viktigaste händelser.

Bäst är i alla hänseenden »Der Kriegsherd im Fernen Osten» av N. Terentjew. Med sina 285 sidor, politisk karta över Fjärran Östern och en järnvägskarta över Mandchukuo är det en verklig uppslagsbok. Den är försedd med otaliga tabeller och litteraturanvisningar och behandlar lättfattligt kraftkonstellationerna och kampen mellan de bägge oförsonliga samhällssystemen. De dunkla imperialistiska krafternas arbete och respektive länders ekonomiska misshälligheter belysas på ett journalistiskt mästertligt sätt.

En annan något liknande bok fast betydligt digrare (730 sidor) och mera specialiserad är J. Johanssons och O.

Knut Jaensson:

Isakson och Hjertén.

Två stora Isaksonsutställningar i följd är vårens märkligaste konsthandelse i Stockholm. När man såg den första trodde man knappast att den senare — i Färg och Forms lokaler — skulle ha något att tillägga: så starkt var intrycket. Men denna senare utställning visar sig vara ännu mera givande. Renheten i färg, lyskraften och intrycket av samling kan inte bli större. Man lämnar denna utställning renad, förnyad och stärkt. Det är något mera än att »a thing of beauty is a joy for ever». Isaksons konstnärliga ambition går i sin storhet ständigt utöver en strävan till mästerverk, hans dukar vill aldrig vara pärlor och klenoder, dyrgripar att samla. I dem innebor medvetet en rörelse, de är omgivna, lever och andas i en atmosfär av flyktande liv. Där finns alltid andyningen och det icke slutgiltigt fixerade. Därav i förening med deras uppbenäring av färgundret denna mystik, denna religiositet, som i den stora renheten och underbara färgskönheten — fattad symboliskt och omfattande alla livsföreteelser — ser livets storhet och meningsfullhet. En storhet och meningsfullhet som är verklig och därför immateriell, omöjlig att lagra och läsa in.

Det största tillskottet i denna senare utställning är de religiösa målningarna, som verkliga har religion, en religion utanför inte bara alla kyrkor utan även

Taubes arbete »Räte-China». Det var egentligen meningen att boken skulle utgivnas i Tyskland 1933, men den nytryckta upplagan beslagtogs av de nya myndigheterna och brändes.

Detta arbete har kommit i rätta ögonblicket, när det ju när som helst kan utbryta ett krig därborta och en känedom av den politiska maktfaktor som heter Sovjet-Kina är mer än nödvändig. Medan vi stirra oss blinda på den italienska-abessinska konflikten råka vi dumt nog ej att lyssna till den engelske överhusledamoten lord Marleys ord »att det är varje tänkande människas plikt att sätta sig in i Sovjet-Kinas spörsmål». Den kinesiska sovjetrörelsens utveckling och kamp skidras av författare, vilka nästan alla deltagit i revolutionen. Många av bokens belysande dokument ha skrivits mitt under brinnande kamp och av politiskt oerfarna kämpar. Som bokens karaktär ej tillåtit de enskilda händelserna i rådsrörelsens kamp komma i någon slags sammanhängande ordningsföljd, finnes det i slutet av densamma en kronologisk händelseförteckning. Den kinesiska revolutionens färd äro även plats för sin mening i en av bokens sista avdelningar. Den slutar med mått- och mynttabeller, ett sakregister och sex kartor över Kina och de enskilda sovjetområdena.

De utländska arbetarnas förlag i Moskva har även utgivit ett par intressanta mera skönlitterära böcker: N. Lipmans »Mit der Roten Armee im Fernen Osten» (244 sidor) och »Heldentats» av Boris Lapin (146 sidor).

Författaren till »Mit der Roten Armee im Fernen Osten» är en typograf, som fängslades skildrar transporten genom Sibirien och de med exercis och skärmytslingar fyllda dagarna borta i det fjärran Stretnsk.

bortom de olika religionerna, kristendomen inberäknad.

Från Isakson till Sigrid Hjertén är steget ganska stort — större än man skulle kunnat tro. Den som tidigare endast sett enstaka dukar av Sigrid Hjertén bevarar i minnet intrycket av något förfinat och ganska säregt. Hennes retrospektiva utställning i Konstakademins försvagar detta intryck. Inte så att inte Hjertén är en målarinna och en konstnär. Hon har en obestridlig koloristisk begåvning som ständigt finner nya kombinationer. Och vid sidan av Grünewald framstår hon otvivelaktigt som den intressantare. Hon saknar den speciella ytlighet och habilitet som alltid utmärker hennes produktion, men bådas måleri löper överraskande parallellt. Och det man kanske framför allt efterlyser hos Sigrid Hjertén är en riktning och en strävan. Hennes måleri är i förvägande grad arteriell, konsten för konstens skull. Inför denna oerhörda produktion, där man hela tiden anar en dold och måhända fångslad originalitet, blir man förvirrad och, varför inte tillstå det, på något sätt besviken. Kanske har hon av sin sjukdom tvingats till ett alltför stort beroende av Grünewald i formen. Man kan i alla fall inte värja sig från intrycket att Sigrid Hjertén, arbetande helt utan tryck, skulle nått större resultat, måhända ojämnare och bisarra, men just därför personligare och intressantare.

Boken »Heldentats» är utmärkt illustrerad av Shtomirski. Den skildrar mycket ironiskt den japanske kaptenen Aratoki mer eller mindre trovärdiga äventyr och ger många glimtar från de japanska militärernas »romantiska» värld. I motsats till många av de engelskspråkiga böckerna, som tala om Japans gåtfulla ansikte är den en utmärkt och grundlig lodning i modernt japanskt väsen samtidigt som den också är en roande berättelse.

J. Harry Watterson.

Till Tidevarvet, Stockholm.

Ärade Redaktion!

Vi anhålla hövligast att Ni i Eder tidning uppmärksamma, att en deputation för Förbundet för Människorätt fredagen den 3 april överlämnat till tyska legationen i Finland följande skrivelse, som ej blev mottagen, men som befordrats till respektive kommitté i Sverige.

Djupt upprörd över den dom, lydande på fem års tukthus, som en tysk domstol den 26 februari 1936 avkunnat över den svenske sjömannen Erik Jansson, önskar Förbundet för Människorätt uttala, att enligt dess uppfattning straffet icke står i någon rimlig proportion till »brott», bestående i att den dömda av tanklöshet och utan vetskap om handlingens straffbarhet till en tysk arbetare överlämnat två exemplar av en antinazistisk tidning. Förbundet känner sig fullt solidariskt med de protester, som domen framkallat inom alla läger i Sverige, oberoende av politisk uppfattning, och instämmer i kravet på Janssons omedelbara frigivande.

Helsingfors i april 1936.

Förbundet för Människorätt.

Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad

Kurser i medborgarkunskap.

Kurser under 1936.

Historia med statskunskap, psykologi, kommunalkunskap, mötesteknik, diskussioner över aktuella politiska och sociala frågor. Gymnastik och sång.

Vårkurs, Sommarkurs, Höstkurs, samtliga på 3 veckor, resp. 5—27 juni, 9—31 juli, 25 sept.—17 okt.

Stipendier kunna sökas.

Fogelstadsförbundets årsmöte vid Pingst, 31 maj—2 juni.

Begär prospekt hos

Rektor Honorine Hermelin FOGELSTAD — JULITA

OSKARSHAMNS NYHETER

sätter Hrr annonsörer i förbindelse med mellersta Kalmar läns alla samhällsgrupper men framför allt dess stora arbetarbefolkning — Ni träffar den publik som dagligen omsätter en betydande mängd av alla slags förnödenhetsartiklar.

Vill Ni räkna med denna publik, annonsera då i Oskarshamns Nyheter.

*) Belägen i Täby strax utanför Stockholm.

En skolpojkes jordafärd.

Det var i den gamla goda tiden, många år innan världskriget, som händelserna i följande lilla drama förging. Skådeplatsen i första akten var realskolan i den lilla staden Idstein i mellersta Tyskland, i andra akten Idsteins omgivning och i den tredje den judiska begravningsplatsen vid byn Esch.

Alltså först i realskolan. Man hade fridhandteckning. Lärjungarna gingo turvis fram till katedern, där ritläraren granskade och bättrade på deras linjer och streck. Under tiden sutto de andra i sina pulpeter och förstodo att hålla upp ritbräderna i knäet snett uppåt till skydd undan magistrans ej alltför strängt övervakande blickar.

Två av de ledande andarna i klassen sutto bredvid varandra, två mycket olika men dock besläktade själar. Den ene var en i Tyskland född svensk, den andre Moritz Sonental, som till rabbinen i den lilla jedeförsamlingen i staden. Båda hade en inom kamratrekretsen uppskattad fallenhet för sceniska prestationer. För tillfället uppfördes bakom ritbräderna ett samtal mellan läraren Hub och hans köksa.

— Vad skall vi ha till middag i dag? frågade köksan med dämpad röst. Det var känt, att den fjäskige Hub ville bestämma allting i sitt hus, även rörande hushållet.

— Bönchen (småbönor)! var svaret med Hubs tillgjorda uttal.

Köksan ville retas och upprepade sin fråga, som talmodigt besvarades för andra gången. Men när så frågan framställdes för tredje gången, tappade Moritz tålmodet och röt högt:

— Bönor, ditt få!

Det mystiska ropet, som så oväntat bröt in i skolsalens tystnad, gjorde en dräpelig effekt. Det ville verkligen till att stå i synnerlig gunst hos läraren för att få förlåtelse för en sådan förseelse. Men dels utgjorde de två skyldiga de enda i klassen, som visade intresse och anlag för teckning, dels hade magistrern roligt på den även bland kolleger impopulära Hubs bekostnad.

Moritz var för att vara jude en ovanligt stor och även stark pojke. Framför allt berodde hans popularitet i skolan på ett strålande solskenshumör.

Han och hans halvsvenske kamrat, organiserade skolans fyra klasser till en liten här. Envar fick skaffa sig ett träspjut, vars spets var bestagen med bleck och glänste präktigt i solskenet. Moritz bar den svart-vit-röda fanan, den andre var anförare. Så tågade de under avsjungande av fosterländska sånger ut till Wäldchen, den lilla skogen utanför staden. Här uppfördes en fästning, som var utsatt för talösa stormningar. När det klockslag nalkades, då envar måste tänka på morgondagen, d. v. s. på läxläsning, drogo kämparna liksom Odins einherjar försonade tillbaka från valplatsen.

Sv. Eldbegängelseförsäkringskassan,

dotterföretag till Sv. Eldbegängelseföreningen, stiftad 1882, befrävar vid medlems dödsfall de efterlevande från alla bestyr och kostnader för begravningskostnader. — Försäkringssumma 300 kr. LÅGA PREMIER.

Sveavägen 25, Stockholm.
Tel. 20 22 80, 11 95 20, 11 37 89.

REISEN

Modärnast.
Vackraste läge.
Rum fr. 5: 50.

Hotell o. Restaurant, Skeppsbron 12, Stockholm. Dir. S. A. R. A.

»En ny religion.»

I nr 14 av Tidevarvet står en artikel, som heter »Människan till hjälp i hennes handling».

Artikeln uppvisar en reaktion mot kristendomens av idag till förmån för en ny religion. Reaktionen andas ett sanningspatos, som är sympatiskt, och en behovsstämning, som också är sympatisk. Sanningspatoset och behovsstämningen, som båda i och för sig under vilken tid som helst är allvariga nog, framstår mot bakgrunden av nutidens andliga nöd i en särskilt allvarlig relief.

Beskrivningen av den kristna läran är en smula schematisk och programmässig. Den utelämnar vissa betydelsefulla och begreppsfröskjutningar, som gjort, att kristendomen av idag inte riktigt är så där. Beskrivningen härrör tydligen från någon kontakt med den ortodoxa kyrkliga konservatismen. Den har en lätt undertonen av ironi. Och den undertonen förefaller visst inte vara malplacerad. Det är ju dock fråga om en slags grundstom i kristendomen av idag.

Frågan är emellertid om just en ny religion är nödvändig. Det kan lika gärna sägas, att en ny form av kristendomen är nödvändig. Och det därför, att kristendomen burit med sig genom tiderna något av sin ursprungliga religiösa upphöjdhed. Det är en upphöjdhed som för närvarande mänskligt att döma inte kan överträffas. Frågan är också om en ny religion över huvud är möjlig. En sådan skulle förut-sätta en högre uppenbarelse än den, som kristendomen kan sägas ha förutsett. Och en sådan uppenbarelse är inte möjlig, om kristendomen framvisar en oöverträffbar upphöjdhed.

En annan sak är att uppfattningen om kristendomen, de kristna trosföreställningarna och den kristna läronormen är i behov av revidering. Det torde kunna påstås, att behovet i själva verket är så stort, att om en revidering i överensstämmelse med behovet komde till stånd, så skulle den reviderade kristendomen se ut som en ny kristendom. Behovet är moti-

Mänskligheten utan sekter.

Helt nyligen besökte ledaren för den nutida Sufirörelsen, Shaik ul Ma-shaik Maheboob Khan och hans medhjälpare Murshid Ali Khan, Stockholm. Två strålande indier, som med den största hemmastaddhet röra sig i europeiska städer och förhållanden. I en obruten kedja av lärare och lärjungar har sufismen förts vidare från uråldriga tider — »från mänsklighetens början», säger Maheboob Khan, som menar att *visheten* har funnits alltid, alltifrån begynnelsen.

Mest bekant har kanske sufismen blivit genom den poetiska blomstringstid som rådde i Persien på 1100—1300-talen, inspirerad av de persiska mystikerna. På den tiden räknades sufier till Islams fritänkare, som hårt beträngda av den då rådande ortodoxien måste förklara sina tankar i poetiska ord. De persiska diktverken från denna tid äro till följd härav skrivna på ett språk, som med sina rika symboler och bilder var tillgängligt endast för ett fåtal. Bland de många stora namnen märkes kanske främst Rumi, vars stora verk Mesnavi (till stora delar översatt till svenska) innehåller sufiernas gamla visdom.

Nu är det olika, säger Maheboob Khan, nu kan och får man tala öppet. Utan omsep kan sufirörelsens förespråkare lägga ut sin åskådningns inre håll. Mycket förkortat skulle man kunna säga

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.
EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 1544.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, / halvår kr. 3: 25
kvartal kr. 1: 75. Lösnummer 15 öre
ANNONSPRIS:
1 text 25 öre per millimeter.

verat av följande. Dogmatismen och de religiösa illusionernas ogräs håller på att förkväva vetet. Moralismen, som gjort sig allt bredare inom kristendomen, hotar att ödesdigert hämma hjärtelivet. Och idealismen med sin tro på överkligheter och sin förmåga att suggerera till ensidiga utvecklingsvägar skymmer undan för blicken religionens närvarande underbara realitet.

Artikeln efterlyser personer som är lämpliga att åstadkomma en förändring till det bättre. Sådana personer kan knappast erhållas ur prästernas, teologernas och de troendes kretsar. Ty dessa kategorier torde vara alltför mycket beroende av systemet med dess jordiska fördelar. Men då artikeln frågar efter kända personer, bör det nämnas, att kända personer är farliga och att förflyelsen alltid springer upp ur djupen som en eruption av en sedan länge glödande massa.

En religion uppstår inte genom formulering. Den uppstår i stället genom organisk uppväxt ur allmänt och djupt erfarna behov. Artiklen önskar härjämte en formulering av moralen. Det torde böra påpekas, att moral uppstår genom en formuleringskonst, som är avsedd att åstadkomma normer och bilda auktoriteter, som i sin ordning är ämnade som medel att hålla folk i schack med. Moralerna är däremot inte något naturligt uttryck för det instinktiva personlighetsbehovet. Det torde numera vara välkänt, att moralerna är relativt. Den här förden-skill ingen rätt att vara domare över människors liv och leverne. Det behövs väl inte sägas, att moralen inte kan ge någon själslaro och att den i nödens tider sviker människan. Det låter moraliskt, när artikeln vill ha en formulering av moralen och kräver enkla, klara, bestämda linjer och regler, låtta att fatta. Det vittnar om att signaturerna inte är fri från moralismen, inte är levande, inte har fattat Jesu kristendoms väsentliga karaktär. Det är att märka, att Jesus avhånar även den ärliga moralismen.

Utän att föreslå några åtgärder till förändring av det nuvarande religiösa tillståndet, som synes mig ohållbart, vill jag helt allmänt säga, att det i första hand inte alls är fråga om formuleringar, ännu mindre om moral, utan i stället fråga om *liv ifrån det döda*.

Brunskogs prästgård den 7 april 1936.

Birger Svartengren.

att den innebär, dels fullföljandet av den enskilda människans inre utveckling fram emot ett erkännande och omfattande av Gud. Dels en yttre utveckling; förenandet av alla religioner till ett harmoniskt helt. Den fundamentala sanningen är ju densamma för alla religioner. Man skall betänka att den yttre formen för religionen måste ges i enlighet med varje tids och varje folks behov. Men det är endast den yttre formen som skiljer dem åt — deras innersta väsen är ett och detsamma.

För oss, säger Maheboob Khan, ter sig hela mänskligheten som en enda enhet. Om någon del därav lider, måste hela mänskligheten lida. Därför måste vi eftersträva mänsklighetens enande till ett broderskap, övervinnandet av gränser och skiljemurar och fiendtligheter mellan de mänskliga sekterna — för att mitt i en tid av stark materialism uppnå harmoni och lycka.

Sufismen har i vår tid haft sin främste förkunnare i Pir-O-Murshid Inayat Khan som 1910 tillsammans med Maheboob och Ali Khan lämnade Indien, för att »sprida kärlekens, harmoniens och skönhetens lära till Västerlandet». Där stiftade han Sufirörelsen. Under kriget bodde Inayat Khan i London och först efter fredsslutet komde arbetet få fastare organisation. Av Inayat Khan finnas två arbeten översatta till svenska. I Sverige har Sufirörelsen existerat som en liten grupp sedan 1924.

Casan.

Jan-Erik Holm.

MELLANFOLKLIGT SAMARBETE

NORDISK TIDSKRIFT I INTERNATIONELLA PROBLEM
Redaktör: PAUL MOHN.

Objektivitet — Aktualitet — Kontinuitet
Ombärlig för bibliotek och studiecirklar.

Utkommer fr. o. m. 1936 med 10 st. 32 sid. nummer.

Pris 5:— pr helår. — Obs! Bibliotek och studiecirklar 20 %.

Expedition: Lilla Nygatan 4, Stockholm. Telefon: 11 38 09.

PRENUMERERA! Använd vid rekvisition postgiro nr. 50990.

Första September-Rörelsens representanter.

Den första rösträkningen till Första September-mötet måste på grund av den ytterst knappa tiden inskränkas till att omfatta endast det första tiotusentalet röster.

Man bemödade sig därvid om att tillse, att ingen trakt av Sverige skulle ensidigt gynnas på någon annans bekostnad, utan att försändelserna från olika delar av landet skulle så rättvist som möjligt komma med i första räkningen. För utjämnande av felmöjligheter förklarades de 80 — i stället för 70 — personer, som erhållit högsta röstetalet valda. De femton kandidater, som kommo närmast

i röstetal, inkallades dessutom som suppleanter.

Vid den senare fortsatta rösträkningen visade det sig att förhållandet mellan de högsta röstetalen — 1,000 röster och därutöver — undergått mycket små förändringar. Bland dem som erhållit mindre än 1,000 röster förekom däremot vissa förskjutningar, som gav den slutliga representantlistan ett något olika utseende mot den ursprungliga. Resultatet av den slutgiltiga sammanräkningen framgår av nedanstående lista, som upptar 115 namn ordnade efter antalet erhållna röster.

Hesselgren, Kerstin	10,030	Lamm, Greta	1,309
Wagner, Elin	9,865	Benner-Andersson, Nina	1,206
Lindhagen, Anna	8,327	Svenson, Theres	1,276
Andén, Eva	8,232	Fogelqvist, Maria	1,199
Myrdal, Alva	8,228	Engkvist, Greta	1,196
Tamm, Elisabeth	8,127	Wirén, Herta	1,165
Hermelin, Honorine	7,656	Håkansson, Maja	1,164
Wahlström, Lydia	7,503	Klein, Helena	1,152
Andreen-Svedberg, Andrea	7,392	Bohlin-Alfvén, Margareta	1,149
Nilsson, Ada	7,262	Swartling, Dagmar	1,133
Lutteman, Ester (ej närv.)	6,663	Ahlström, Natalia	1,127
Waern-Bugge, Elisabeth (ej närv.)	6,155	Falck, Karin (ej närv.)	1,103
Boye, Karin	6,001	Hasselroth, Hedvig (ej närv.)	1,099
Vessman, Signe (ej närv.)	5,957	Ehrensward, Augustine (ej närv.)	1,080
Faustman, Mollie	5,782	Wiksten, Elisabeth (ej kallad)	1,080
Flood, Hulda (ej närv.)	5,575	Dale, Ingrid	1,073
Widegren, Matilda (ej närv.)	5,344	Wikman, Elin	1,059
Hagen, Ellen	5,217	Nordin, Märta	1,051
Fogelkou, Emilia (ej närv.)	5,101	Malm, Rut	1,045
Hermelin, Carin	4,637	Ringqvist, Greta (ej kallad)	1,044
Leche-Löfgren, Mia	4,445	Wanngård, Hanna	1,037
Gyberg, Gaby (ej närv.)	4,441	Andersson, Ebon	1,030
Andersson, Kaj	4,257	Ekman, Augusta	1,023
Adler, Rut	4,227	Schubert-Ström, Agda (ej närv.)	1,004
Västberg, Disa	4,182	Jansson, Beda (ej närv.)	1,001
Höjer, Signe	4,170	Anker-Braathen, Mix (ej närv.)	989
Steenhoff, Frida	4,006	Orström, Ingrid	989
Härner, Frida	3,700	Ringqvist, Inga (ej kallad)	971
Tegen, Gunhild	3,588	Widegren, Olga (ej kallad)	964
Kjellberg, Gerda (ej närv.)	3,568	Skäringer, Elsa (ej närv.)	962
Brunskog, Gerda	3,160	Herrlin, Anna (ej kallad)	954
Akesson-Beskow, Ester	3,054	Wallström, Viran (ej kallad)	937
Sahlbom, Naima	3,015	Söderqvist, Agnes	934
Ottesen-Jensen, Elise	2,864	Fjeterström, Kerstin (ej kallad)	921
Nilsson, Anna T.	2,847	Wallin, Anna (ej kallad)	919
Holgersson, Ebba	2,783	Johansson, Jenny (ej kallad)	917
Hedström, Birgit, Magnusdotter	2,576	Årads, Eva (ej kallad)	915
Hermelin, Jane	2,576	Vogel, Anna-Lisa (ej kallad)	911
Eurén, Elisabet	2,565	Ringqvist, Brita (ej kallad)	910
Stendahl, Greta	2,354	Gustafson, Agnes (ej kallad)	896
Alving, Barbro	2,337	Alexandersson, Sophie-Louise	887
Palmstierna, Ebba	2,448	Skoglund, Hulda (ej kallad)	867
Tegnér, Ingeborg	2,230	Sporrong, Inez (ej kallad)	856
Aim, Ulla	2,075	Wickström, Inez	853
Lychou, Barbro (ej närv.)	2,018	Johansson, Maggie	846
Cardell, Karin	2,012	Andersson, Olga (ej kallad)	838
von Bahr, Louise	1,964	Grahn, Linnéa (ej kallad)	832
Björkman, Maja	1,870	Blomberg, Elin (ej kallad)	819
Markelius, Viola	1,800	Danielsson, Ida (ej kallad)	806
Vall, Agnes	1,702	Allewin, Sofia (ej kallad)	802
Nilsson, Karin	1,700	Svedberg, Ellen	801
Röhl, Ester (ej närv.)	1,650	Collén, Halvi (ej kallad)	796
Forslund, Fejan (ej närv.)	1,607	Bohlin, Anna (ej kallad)	772
Johansson, Maja	1,607	Karlström, Olivia (ej kallad)	771
Thiel, Elisabeth	1,500	Norrbon, Ester (ej kallad)	770
Gate, Flory	1,400		
Wedberg, Viran	1,400		
Andersdotter, Malla	1,354		
Pallin, Anna	1,342		
Häckner, Erika	1,323		

Hur skall samhället hjälpa mödrarna?

(Forts. fr. sid. 1.)

åtskilliga betänkligheter. Den anser visserligen, att ett genomförande av kommissionens i december framlagda förslag om fri barnmorskvård till alla kvinnor och rätt att erhålla anstaltsvård vid förlösning för en dagavgift av en krona skulle medföra vissa förbättringar. Men — och vi citera här kommissionens egna ord — »då barnafödandet för samhällets bestånd är av avgörande betydelse, anser kommissionen mödrahjälpen jämväl böra utgöra ett uttryck för den samhälleliga uppskattningen av moderskapet och finner således den största anledning föreliggande för samhället att bereda ekonomiskt stöd till bestridande av de med barnsbörd förenade kostnaderna».

Vi måste alltså ha ett mödrahjälpsystem, som lämnar snabb, effektiv och tillräcklig hjälp. De 28 kronor, som nu tillfaller den kvinna, som icke är medlem i sjukförsäkring — medlemmen bestridir ju delvis själv sina kostnader — täcker inte tillnärmelsevis de verkliga kostnaderna vid ett barns födelse. Vi ämnar inte här uppehålla oss vid kommissionens motivering för sin i förslaget intagna ståndpunkt, att det är olämpligt och opraktiskt att utbygga eller reformera det nuvarande systemet — det vare nog sagt, att så är fallet och att kommissionen föreslår det nuvarande systemets upphävande. Då obligatorisk moderskapsförsäkring icke innebär någon godtagbar lösning så länge sjukförsäkringen är allenast frivillig, har kommissionen i stället förordat, att barnaföderskorna skola få ett direkt av statsmedel utgående bidrag för att täcka sina kostnader — en moderskapspenning.

Alla kvinnor böra få 75 kronor.

Hur stor bör då denna moderskapspenning vara? — Ja, kommissionen har gjort en beräkning av de extra kostnader, som ett barns födelse kan anses draga i form av resekostnader för barnaföderska eller barnmorska, hemhjälp, utrustning åt barnaföderskan — gördel och klänning etc. — samt sängutrustning och småkläder åt barnet — och kommit till en summa av 100 kr. Om för närvarande ett mycket stort antal barnsbörd icke medför så stora extra kostnader, så beror det uteslutande på att det icke finns några möjligheter att bestrida dem och detta faktum utesluter ingalunda deras nödvändighet. Det är värt att påpeka det faktum, vilket även framhålls i förslaget, att ingen särskild hänsyn tagits till de extra kostnader, som barnsbördens betydelser för kvinnor med förvärvsarbete i form av minskad arbetsförtjänst.

100 kr. anser sig icke kommissionen av statsfinansiella skäl kunna förorda utan stannar vid 75 kr., ett belopp, som bör täcka större delen av kostnaderna. Då moderskapspenningen avser att täcka vissa engångskostnader, så bör den dessutom hava karaktären av ett fixt belopp, icke av ett bidrag per dag.

Viika kvinnor skola då komma i åtnjutande av denna moderskapspenning? Ja, därvid bör naturligtvis övervägas möjligheten och riktigheten av en övre inkomstgräns. Det nuvarande systemet med mödraskapshjälp genom sjukförsäkring har hänsyn till inkomsterna. Ingen aldrig så förmögen kvinna kan hindras att gå in i en sjukförsäkring och därigenom bliva berättigad till det statsbidrag, som utgår för moderskapsunderstöd — det bör kanske särskilt understrykas, därför att kritiken från vissa håll mot förslaget satts in just på den punkten, att alla kvinnor skulle bliva berättigade att utfå dessa 75 kr. Detta utgår nämligen kommissionens förslag. Moderskapspenningen skall nämligen, anser den, vara ett uttryck för den samhälleliga uppskattningen av moderskapet och bör därför i princip utgå till alla barna-

föderskor. Därtill kommer, att den minskning i samhällets kostnader, som ett avskiljande av de högre inkomsttagarna skulle medföra, blir högst obetydlig. En överslagsberäkning ger vid handen att endast 1 % av alla födelser torde falla på föräldrar med mer än 10,000 kr. inkomst. Vill man emellertid undvika, att dessa erhålla sitt understöd, så kan man giva utbetalandet en sådan form, att kvinnan själv får yttra sig över, om hon vill ha pengarna eller inte — de med stora inkomster och förmögenheter kommer troligen då inte att göra anspråk därpå.

Begäran om moderskapspenning för en barnaföderska skall göras av läkaren eller barnmorskan, som biträtt vid förlösningen, utan onödig tidsutdräkt.

Skrivelsen från Svenska Kvinnors Västerförbund bär frukt.

När 75 kr. är icke tillräckligt under alla förhållanden. Kommissionen anser, att i särskilda fall ytterligare hjälpåtgärder för barnaföderskor äro av nöden. För denna sin uppfattning har den bland annat stöd i den framställning, som i april 1935 gjordes till Kungl. Maj:t av Svenska kvinnors västerförbund och Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund med begäran om tillsättandet av en mödrahjälpskommission med tillräckliga hjälpresurser för att lämna den kvinna, som väntar ett barn hjälp i rätta ögonblicket. Hjälpbehovet framgår kanske bäst av det stora antalet kriminella aborter, som årligen äga rum — de uppskattas av befolkningskommissionen med stöd av abortkommitténs siffror till minst 10,000 per år. Det finns också i det förslag, som vi nu redogör för, en sammanfattning av den rundfråga till landets läkare om, huru många, som under en viss månad begärt deras hjälp till abort och vad anledningen till den önskade aborten var, vilken skickats ut av abortkommittén. Denna kommittés förslag begärde som bekant medgivande av abort på sociala indikationer. Befolkningskommissionen anser emellertid, att kraftiga och skyndsamma åtgärder till stöd för blivande och nyblivna mödrar i ekonomiskt nödläge skulle minska antalet av dessa aborter — undersökningen har nämligen visat, att ett stort antal av de kvinnor, som ansökt om abort tvingats därtill av ett ofrånkomligt ekonomiskt nödläge.

Kvinnor i ekonomiskt nödläge kunna få upp till 300 kronor.

För att hjälpa dessa kvinnor föreslås alltså en utbyggnad av moderskapsunderstödet, kallat mödrahjälp. Vilka bör komma i åtnjutande av denna hjälp? — Först och främst måste fastslås, att samhällets skyldigheter äro minst lika stora mot den gifta kvinnan i hennes nödläge som mot den ogifta. Sedan skall mödrahjälpen utgå uteslutande efter behovsprövning från fall till fall. Den skall vidare utgå med ett belopp av högst 300 kr. Med denna summa bör även en kvinna totalt utan tillgångar kunna få uppehälle och vård under en tid av minst femton veckor, vilket anses vara förhållandevis tillfredsställande. Av denna summa skall minst 100 kr. reserveras till tiden efter nedkomsten — man har vid denna uppdelning beräknat att modern skall kunna amma sitt barn minst 6 veckor. Då framställning om mödrahjälp göres, bör det dessutom utrönas, hur kvinnan ämnar förföra med sitt barn efter nedkomsten. Det synes nämligen vara ett naturligt krav, att hjälpen bör givas under den förutsättningen, att sambandet mellan mor och barn upprätthålles.

Mödrahjälpen kan dels lämnas i form av lån, dels som bidrag utan återbetalningsskyldighet — vilken form som skall

I HERBA finns ALLT vad växterna behöva

Ni märker det på skörderesultatet

Det gäller inte bara köksväxterna utan även fruktträden, bärbuskarna, blommorna, gräsmattorna och krukväxterna. Herba förödyggar många sjukdomar hos växterna och lämnar ett stort skördar av högre kvalitet. 4 olika blandningar. Uppge växtslaget, så får Ni den rätta sorten! Tillyverkare: Fosfatbolaget, Stockholm.

HERBA

trädgårdens livselixir
A-B NITROGENIUM STOCKHOLM C

användas bör emellertid fastslås vid be-loppets beviljande.

Sådan mödrahjälpen utformats, anser kommissionen sig dock i vissa fall böra föreskriva återbetalningsskyldighet av fadern till statsverket. Denna regressrätt bör i princip gälla såväl gift som ogift.

Hur skall nu denna moderskapspenning och moderskaps hjälp organiseras, vem skall handhåva den och vem skall utföra behovsprövningen?

Statens familje- och barn-nämnd skall sköta mödr-hjälpen.

Efter att hava diskuterat och förkastat såväl fattigvårdsmyndigheter som andra kommunala organ samt länsstyrelse och landsting, anser sig kommissionen vilja förorda ett centralt organ för handhavandet av mödrhjälpens ärendena. Detta skulle utgöras av en särskild nämnd, statens familje- och barnnämnd, sorterande under socialdepartementet och bestående av fem ledamöter och fem suppleanter, samtliga förordnade av Kungl. Maj:t på en tid av tre år. Medicinsk och social sakkunskap bör vara företrädd inom nämnden och av ledamöterna bör minst två vara kvinnor. Till nämndens förordnande bör stå en kanslichef. Som lokala organisationer anser kommissionen att barnavårdsnämnderna äro mest lämpliga. Men då kvinnorna under nuvarande förhållanden uppenbarligen ha alltför litet inflytande inom dessa nämnder och denna verksamhet i utpräglat grad är till förmån för kvinnorna och därtill av ömtålig natur, så förordar kommissionen, att det för mödrhjälpens ärendena skall inom varje barnavårdsnämnd finnas en särskild föredragande och denna skall vara en kvinna. Till denna befattning bör distriktsbarnmorskor och distriktsköterskor lämna sig synnerligen väl. Som ett förmedlande organ mellan den centrala

Märta Armfelt

Generalagent i Skandia
— träffas dagligen kl. 12-1 i Skandias Huvudkontor, Myratorget 1. Tel. Namnrap: Skandia-Preja. Specialitet: Pension, livränte-, liv- och sjukförsäkring.

Gå med Kifa-skor...

specialtillverkade,
ortopediskt riktiga.

Ni kan själv övertyga Er om, att skons passform är perfekt genom en fört i vår genomlysningssapparat.

Regeringsgatan 31.
Namnrap: "Instrument-Kifa"

Första September-Rörelsen.

(Forts. fr. sid. 1.)
Fyra inledningsanföranden hölls. Det första av doktor Naima Sahlbom om: »Det krig vi inte acceptera», det andra av fru Signe Höjer om »Mödrarnas världsuppror», det tredje av yrkesinspektören Kerstin Hesselgren om: »Nationernas förbund och vi», det fjärde av fru Elin Wägner: »Vad tänker du om mänsklighet?».

Föredragen bildade tillsammans en slutet helhet. Först kom det faktiska utgångsläget för kvinnornas revolt genom en redogörelse för det moderna krigets karaktär och dess krav på att vi måste finna oss i en hela livet omfattande krigsberedskap som del av en normal livsplan. Kvinnorna revolterar häremot, medvetet eller omedvetet och framkalla en befolkningsskris. Men de böra också ta reda på och stödja alla försök som göras, genom folkförbundet eller på annat sätt, att skapa en ny ordning. Om de till och med nu börja omfatta strejktanken, så är detta ett uttryck för den mänskliga viljan att leva, att sträva för sig och de sina, andas fritt och se utan fruktan mot himlen. Inledningsanförandena utmynnade i en samfällid värdjan till kvinnorna och på bredast möjliga front kämpa mot det fege accepterade av kriget, riva upp den falska tryggheten, ställa människorna inför verkligheten och söka komma själva krigssystemet till livs.

Ordförande vid förhandlingarna voro utom dr Nilsson fröken Kerstin Hesselgren och fru Disa Västberg. Som sekreterare för mötet fungerade fröken Elisabeth Tamm och som protokollförande sekreterare fru Ulla Alm och fröken Barbro nämnden å ena sidan och föredragandena och barnavårdsnämnderna å den andra anser kommissionen att man lämpligen bör kunna välja de av länens barnavårdsförbund anställda barnavårdsombuden under förutsättning, att deras ställning förstatligas.

Vad kostar denna hjälp?

Slutligen: hur mycket skulle denna moderskapspenning och mödranhjälp kosta samhället och varifrån skola pengarna tagas? Kommissionen svarar på den förstnämnda frågan: vi anser, att vårt förslag om moderskapspenning till alla kvinnor kommer att kosta staten 4,400,000 och att mödranhjälpen (vars omfattning givetvis är mycket svår att uppskatta) räknad efter 10,000 fall om året efter 200 kr. per fall kommer att draga en kostnad av 2,000,000 kr. På den senare frågan: varifrån pengarna skola tagas, lyder svaret: Kommissionen har utgått från att kostnaderna för dessa förslag skola täckas genom en särskild skatt till familjehjälp — vilket naturligtvis ej utesluter att hjälpen finansieras på vanligt sätt med statsmedel.

Alving. Vid sitt konstituerande sammankommande hade Representantmötet delat upp sig på fyra utskott med uppgift att handlägga fyra olika grupper av frågor:

Resolutionsutskottet: Ordf. dr Andreev Svedberg; **Utskottet för internationell samarbete:** Ordf. dr Naima Sahlbom; **Utskottet för fortsatt arbete inom landet:** Ordf. fru Agnes Söderquist; **Utskottet för andra åtgärder till krigets bekämpande:** Ordf. fröken Anna Lindhagen.

Dessa utskott sammankommande till överläggningar efter den gemensamma lunchen. Något mer än en översikt av de problem som uppställdes sig kunde knappast medhinnas. Endast resolutionsutskottet var under tvånget att framlägga ett färdigt resultat av sitt arbete. Efter en långvarig diskussion beslöt detta utskott med överväldigande majoritet att förelägga representantmötet det resolutionsförslag som utarbetats av en förberedande kommitté. Men innan dess hade ordet disciplin i meningen »vi resa oss mot källar- och gasmaskdisciplinens ändrats till system; vilket kan tolkas som om tyngdpunkten något förskjutits från den individuella vägran att vid ett givet tillfälle använda sig av skyddsåtgärder till oppositionen mot systemet och mot de åtgärder som det nödvändiggör.

Resolutionen antogs sedan av representantmötet och upplästes inför åhörarna som på nytt församlats i Auditorium. Den hade följande lydelse.

Vi här närvarande, genom fri omröstning utsedda deltagare i Kvinnornas Representantmöte Ned med vapnen i alla länder, göra följande uttalande:

En djupt otidsenlig och dödsdömt våldsfilosofi går nu till attack mot de krafter som börjat bygga upp en världspolitik, grundad på rätt och solidaritet. Med alla sina maktmedel vill den tvinga hela mänskligheten med i krigshetsen. De moderna rustningarnas karaktär gör perspektivet av ett krig med var dag ohylligare.

Livet förtvinar i krigshotets skugga. Det moderna krigsväsendet griper in och förvrider hela samhällslivet, pressar ned dess andliga och materiella nivå. Luftskyddsanordningar äro ägnade att fördöja sanningen om civilbefolkningens öde och vänja medborgarna vid tanken på krigets oundviklighet. Vi och de tjugatusen kvinnor som sänt oss vägra att drivas in i krigsmaskineriet. Vi resa oss mot källar- och gasmasksystemet. Vi tro ej heller att vi kunna skapa trygghet genom att hota med bombanfall. Den tanken griper omkring sig i kvinnovärlden att det är meningslöst att föra livet vidare, om tillvaron skall präglas av krigsberedelser.

Krigssystemet måste avlösas av ett nytt system för sammanlevnaden mellan folken. Grunden till detta nya system är redan lagd. Vi kräva att Nationernas förbund nu inlöser sina högtidliga löften och i yttersta nödfall i enlighet med förbundspakten tillämpar ekonomiska sanktioner mot den fredsbrytare, som i detta ögonblick hotar en förbundsmedlem med krig.

Genom att i den nu aktuella situationen fasthålla vid solidaritetsprincipen får N. F. möjlighet att gripa sig an med det större problemet att säkra världsfreden. Avrustning är en förutsättning för världsfred. Vi kräva att den ajournerade avrustningskonferensen snart inkallas, återupptar sitt arbete och genomdriver ett fördrag om verklig nedrustning med internationell kontroll som ett första steg mot universell avrustning.

I de krav vi här framföra och den revolt vi gett uttryck åt äro vi ej ensamma. I Bryssel sammanträder i denna stund den internationella socialdemokratiska kvinnokommittén och på Kronborg äro de nordiska sektionerna av Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet samlade, alla enade i samma vilja att avskaffa kriget.

I alla länder resa sig just nu kvinnor med lösenordet *Ned med vapnen i alla länder*. Tillsammans ämna vi framhånda och på varje punkt kämpa för ett rättssamhälle, bejrat från krig.

Tiden rider fort och denna resolution har redan hunnit bli ett dokument som historiskt belyser den situation i vilken den skrevs. Mycket har inträffat sen dess och i vissa delar skulle den i dag formuleras annorlunda. Men dess aktualitet har ökat snarare än minskats. Det moderna kriget har visat sitt rätta ansikte och förbrända och förgiftade lik av abessinska kvinnor och barn vittna om vad den moderna hjälten förmår. I Sverige erövrar civilskyddet ort efter ort och man accepterar de åtgärder som föreslås utan att drå i betänkande uppgiften orimlighet och de samlade kostnaderna äro för de allra nödvändigaste åtgärderna, varmed menas skydd för broar, kraftverk, sjukhus, officiella byggnader och museer.

Om man tror att en revolt mot källar- och gasmasksystemet är det rätta svaret på denna utveckling, då föreligger uppgiften även i dag sådan som resolutionen formulerade den.

För Ossietzkys frigivande.

Som ett led i det internationella samarbetet för Carl von Ossietzkys frigivande hade ett stort antal politiska sammanslutningar samt freds- och kulturorganisationer på onsdagskvällen anordnat ett möte i Viktoriasalen i Stockholm.

Den enskilda människans modiga kamp emot våldet fick genom de olika anförandena en stark belysning. Fastän våldet för närvarande firar triumfer, skulle vi aldrig ha nått fram till den frågeställning mellan krig och fred, som nu råder, framhöll redaktör Allan Vougt, om inte individuella freds kämpar som Ossietzky gjort sin gärning.

Mötets huvudtalare var fru Mia Leche Löfgren, som gav en gripande och värtalig skildring av Ossietzkys liv — en av de få tyskar som redan före världskriget kämpade mot kriget. Fru Leche Löfgren beskrev hur Ossietzkys mod att leva som han lärde — »den överensstämmelse mellan liv och lära som kännetecknar hjältar och martyrer» — förde honom till fångelse och koncentrationsläger där han undergått en ohyllig tortyr. Ossietzky fördrog den i det längsta med ro. Han skändes bara, säger ett ögonvittne, över att hans händer alltid skakade och han sökte dölja dem i ärmarna. Enligt andra ögonvittnens utsago skall Ossietzky numera vara kroppsligen fullständigt nedbruten, en invalid, äldrad i förtid. Kampen för Ossietzkys frigivande har nu pågått i två år i ett flertal länder. Avsikten med mötet var icke att ta

H. G. Wells

(Forts. fr. sid. 1.)
Sådana besökelse fick han uppleva under kriget, då det brittiska generalitetet inte riktigt ville följa hans tekniska anvisningar, vid fredsslutet, då han inte råddragades angående utformandet av sin favoritidé om en mellanfolklig samorganisation, 1934 slutligen, då han i förhoppning att kunna leda i Rysslands och U. S. A:s behärskare, Stalin och Roosevelt, på H. G. Wells tankebanor rörande världsstaten, gjorde ett besök hos dessa båda stormän och fann dem ytterst älskvärda men absolut omöjliga att påverka.

I självbiografin får vi veta, att Wells redan som 18-åring kom fram till några för honom typiska inställningar: den religiösa skepticisismen, socialismen (han torde dock vara en ytterst osäker partiman och förhånar hänsynslöst »klasskampslitanian»), fördomsfriheten i sexuella frågor. Kriget gjorde honom till internationalist. Hans klara, orädda förnuft reagerar numera konsekvent och hänsynslöst mot »de våldiga, barnsiga abstraktioner, som vi kalla nationer». Den moderna reaktionen i form av nationell isolering i ekonomisk och kulturellt avseende och bojokott mot utländskt och främmande har inte förmått rubba honom. Hans övertygelse är, att vad världen främst behöver är organisation och att en förnuftig organisation måste vara internationell. Hans världssocialism betyder ett nedbrytande av ekonomisk klassskillnad men också av gränser mellan folken. Det är klart, att han skall vara fredsvän. Lusten att leka med tennsoldater hängde länge i även för honom, om man får tro självbiografin, det utgör hans gränslösa förvåning, att kriget inte gjort slut på den även hos andra. Det är också klart, att Hitlerregimen skall förefalla honom absurd. Även i Sovjetväldet ser han till sin besvikelse en ny maskerat nationell avgränsning; Ryssland är, säger han, på väg från världssocialismen.

Det är något ovanligt systematiskt med Wells kamp för sin världsstatsidé. Han nöjer sig inte med att ropa ut den. Han använder sig för att lägga upp stora populära framställningar av olika vetenskapsgrenar, som skall förbereda sinnet, uppfostra människorna i rätt anda. I sådant syfte har t. ex. hans bekanta

ställning till frågan om fredspriset åt Ossietzky. »Friheten, icke utmärkelsen är det väsentliga», sade fru Löfgren. Men hon slutade med en varm vädjan att även Sverige måtte sluta sig till kampen för Ossietzkys befrielse. Ty, sade hon, det finns något hos människorna, som alltid kommer att värda dem, som satt i sitt liv i rättens kamp mot våldet.

Efter ett anförande av pastor Berndt Sörenson antog mötet, som var talrik besökt, en resolution.

världshistoria kommit till. Som jag nämnt, har han också gjort direkta försök att vinna ledande statsmän för sina idéer.

Wells energi, målmådetvetenhet och säkerhet på sig själv kommer fram i hans sega motstånd mot att låta sin begäring tvingas bakom en butiksdisk. Man vägrar att tro hans egna förklaringar, att turen gjort det mesta. I själva verket är historien om hans strid för bildning och andlig självständighet ett imponerande mänskligt dokument, som griper just genom det helt osentimentala framställningssättet. Biografins första del, vilken är den avgjort bäst skrivna — Wells medger själv, att han i fortsättningen som vanligt haft förbrätt! — skildrar hans oroliga ungdomsår fram till det litterära genombrottet under de sista åren av 90-talet.

I senare delen får man några roliga porträtt av författare och statsmän, Wells mött. Det är kanske ovisst, om de alltid är lika riktiga som roliga, ty Wells hör helt säkert till dem, som utan alltför stora psykologiska gåvor gärna bedömer folk ensidigt efter hur de passar till hans egna synpunkter.

Alldeles störtat är Wells i sin redogörelse för sina erfarenheter av äktenskap och erotik. Han har förts fram genom egna upplevelser till tron på fri kärlek, varmed han väl huvudsakligen menar, att giftermålsbesviken inte skall vara något köpekontrakt och äktenskapet inte ett äganderättsförhållande. Berättelsen om hans båda äktenskap är gjord med en nobel öppenhet och storsinhet, som nog har få motstycken.

Over huvud taget bidrar till det starkt sympatiska intrycket av denne träge arbetare i idernas vingård hans stora ärlighet. Han erkänner oförbehållsamt, nyktert och utan pose dåliga handlingar och, vad som är långt svårare, han tillstår även sina mindre vackra motiv. Han ger också sina misslyckanden oförbehållsamt till pris, liksom han med naturlig glädje inregistrerar sina framgångar. Och han är inte rädd att underkasta sin egen idébyggnad kritik och revision.

Därmed är naturligtvis inte sagt, att H. G. Wells misstror sig själv och sina idéer. Han är tvärtom otvivelaktigt cocksure, som begåvade autodidakter kanske ibland har benägenhet att bli, och han väcklar inte i övertygelsen om det berättigade i sina reformkrav. Det är inte hans natur att släppa taget. Ärlig självprövning kan förmå honom att byta position men inte att ge upp.

Omdömena om Wells är olika. I varje fall hör han till de få, som gett sin tid levande impulser. Han är åtskilliga steg före tiden. Jag faller för frestelsen att använda ännu ett citat, det karakteriserar tydligt och vackert Wells och den typ av människor, han tillhör: »Och dock äro vi till för det — hela vår skara — att gå för långt i de mera frögtodades ögon».

Sten af Geijerstam.

NU
är rätta tiden att bygga eget hem på egen tomt i Sveriges mest välordnade villastad.

DJURSHOLM

som erbjuder

stärkande friluftsliv, goda skolförhållanden, låga skatter. Välbeläna tomter, förmånliga byggnadsvillkor, goda kommunikationer.

Alla upplysningar

DJURSHOLMS A.B.

Staden, fastighetsavdelning
Kontor Slottet, Telefon 3 27.

Bland

tidevarvets

mest anlitade boktryckerier står

Zetterlund & Thelanders

fortfarande bland de främsta

RADIKAL prispolitik,

kort leveranstid och gediget utförande garanteras våra kunder.

SKEPPSBRON 40 · STOCKHOLM
TELEFON: 23 11 80 (VÅXEL)